

N:o 87.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 8 maj 1899.

— — — — — Andra Kammaren den 8 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående utredning och förslag till förbättrad vård åt sådana sinnesslöa, hvilka icke intagas i uppfostringsanstalter och arbetshem.

(Första Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 6.)

(Andra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 10.)

Till Konungen.

Genom kongl. kungörelsen den 28 maj 1897 äro bestämmelser meddelade angående understöd åt uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn och åt arbetshem för sinnesslöa. Enligt dessa bestämmelser äro vissa kategorier af sinnesslöa uteslutna från delaktighet i de förmåner, som äro beredda genom nämnda kungörelse. I densamma föreskrifves nemligen, bland annat:

att i värbörande anstalt ej får intagas sinnesslö, som lider af sinnessjukdom eller smittosam sjukdom, eller som af anstaltens läkare eller inspektor förklaras vara olämplig för samlifvet i anstalten och deltagandet i arbetet derstädes;

att i anstalt, der till vård mottagas äfven obildbara sinnesslöa, dessa ej få inräknas bland dem, för hvilka statsunderstöd sökes; samt

att, så snart barn befunnits obildbart eller oförmöget till vidare utveckling, det skall skiljas från uppfostringsanstalten.

Med hänsyn till dessa sålunda undantagna kategorier och under åbe-

ropande att endast en ringa del af de till dem hörande sinnesslöa under nuvarande förhållanden torde kunna erhålla plats i befintliga asyler, har en motionär gjort framställning i detta ämne hos Riksdagen. I denna framställning har väckts fråga om åtgärder till vinnande af en förbättrad vård för den stora återstående skara af sinnesslöa, som vore i saknad af statshjelp. Bland dessa vore en del så vanlottade, att den enda hjälp, man kunde lemna dem, vore nödig vård; men åtskilliga funnes ock, som åtminstone i någon mån kunde utbildas, änskönt de i afseende å fattningsförmågan ej kunde fullt motsvara de kraf, som enligt nuvarande bestämmelser måste göras gällande från vederbörande anstalters sida.

Tillhörde desse olycklige den fattiga befolkningen, fölle de naturligen fattigvården till last. I annat fall blefve de en börda för föräldrahemmet. Der skulle de vårdas och der skulle särskilda åtgärder vidtagas till den utbildning, som befunnes möjlig. I ett välbergadt hem vore åtminstone de ekonomiska trångmålens bitterhet utesluten; men bland de mindre bemedlade kunde svårigheterna stundom blifva rent af förkrossande.

Enligt motionärens förmenande skulle en grundlig utredning beträffande nu ifrågavarande sinnesslöa komma att ådagalägga, bland annat, att många af dem vore i behof af asylvård för att komma i åtnjutande af en mera mensklig tillvaro, samt att många kommuners förhållanden vore sådana, att man ej kunde ålägga dem en allt för tung börda beträffande omsorgen om dessa sinnesslöa, hvadan äfven staten här borde träda hjälpande emellan.

Om antalet sinnesslöa inom riket under år 1896 meddelas i medicinalstyrelsens berättelse för nämnda år den uppgiften, att de utgjort 7,028, af hvilka 5,793 vårdats i enskilda hus, 312 i enskilda anstalter, 688 i fattighus, 16 å länslasarett och 218 å hospital eller asyl. På grund af svårigheten att erhålla noggranna och fullständiga uppgifter kan dock antalet sinnesslöa med visshet antagas vara vida större.

Huru många de sinnesslöa äro, som kunna anses berättigade att med statsunderstöd blifva intagna å uppfostringsanstalter och arbetshem, och huru många de äro, för hvilka asylvård vore behöflig, derom lemnar statistiken ej någon upplysning. Men att båda dessa grupper omfatta ett stort antal inses lätt vid betraktande af de siffror, som ofvan angifvits.

Endast i enstaka fall kan för vissa sinnesslöa plats beredas å asyler för sinnessjuka i enlighet med kongl. stadgan den 2 november 1883. Antalet af de å sådana asyler vårdade sinnesslöa utgjorde under år 1896, såsom nämndt, blott 218. Hvad i öfrigt den stora mängden obildbara

sinnesslöa angår, är det uppenbart, att asylor för sinnessjuka ej äro lämpliga vårdanstalter för dem; och äfven om de vore lämpliga, skulle bristande utrymme lägga oöfverstigliga hinder i vägen. Hvad åter beträffar asylor för sinnesslöa, läser deraf år 1897 hafva funnits ett antal af 11 med tillsammans blott 167 platser, hvaraf en del synes hafva varit afsedd för andra än obildbara sinnesslöa.

Äfven om staten för närvarande ej bör taga sig saken an medelst uppförande af särskilda vårdanstalter för obildbara sinnesslöa, är det dock önskvärdt, att densamma lemna sin medverkan till att ifrågavarande högst vanlottade samhällsmedlemmar i större omfattning än hittills komma i åtnjutande af en vård, som är lämpad efter deras olyckliga belägenhet. Att här föreligger ett behjertansvärdt kraf på statens mellankomst uttalades redan af de komiterade, hvilka med anledning af Riksdagens skrifvelse den 20 maj 1892 af Eders Kongl. Maj:t erhöilo uppdrag att utreda, i hvad mån och under hvilka vilkor ökadt statsunderstöd åt uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn kunde böra anvisas. Äfven från andra håll föreligga betydelsefulla yttranden i detta afseende.

Beträffande denna statens mellankomst till förmån för sådana sinnesslöa, hvilka behöfva vård å anstalt, men för hvilka statsunderstöd icke för närvarande medgifves, synes densamma böra ega rum genom att staten deltager i kostnaden för vården af dem, som intagas å särskilda vårdanstalter, afsedda för ifrågavarande sinnesslöa. Härförutan torde, äfven om sådana anstalter komma till stånd, många i behof af asylvård varande sinnesslöa allt fortfarande komma att blifva i saknad deraf. Ändamålet med statens ingripande synes komma att bäst vinnas, om genom de anvisade statsmedlen lindring kunde beredas dem, som skulle bekosta de sinnesslösas vård å asylerna.

Under åberopande af hvad sålunda anförts anhåller Riksdagen, att Eders Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning samt för Riksdagen framlägga förslag rörande åtgärder för att genom statens medverkan bereda vård åt sådana sinnesslöa, hvilka enligt nu gällande bestämmelser icke kunna vinna inträde på de anstalter för sinnesslöa, som för närvarande finnas upprättade.

Stockholm den 8 maj 1899.

Med undersåtlig vördnad.
